

Diana Štelová: „Budu světlem tvých očí“ aneb výstavbová schémata a stereotypy tzv. červené knihovny

(posudek vedoucího bakalářské práce na oboru český jazyk a literatura na FF UK v Praze)

Základním podnětem této práce byla víra Diany Štelové, že prozaická díla tzv. červené knihovny se vyznačují zobecnitelnými postupy, jež by se měly poddávat obdobným generickým pravidlům jako klasické detektivní příběhy; že by tedy bylo možné koncipovat a argumentačně podložit jakési „desatero“ pravidel vytváření příběhů „červené knihovny“. Vzhledem k rozsáhlosti materiálu, jenž by si jen v českém kontextu žádal desítku let soustavného čtení, byl korpus zúžen na stěžejní díla Maryny Radoměrské, čelné představitelky žánru, ale také autorky, která nevariovala jen jedno vyzkoušené schéma, ale ověřovala nosnost různých postupů a stereotypizací.

Práce funkčně a produktivně využívá nevelké pensum odborné literatury, jež je k tématu dostupná v češtině, ale především produktivní literaturu anglofonní (Cawelti, Modleski). Vzhledem k velice obtížné dostupnosti původních jazykových verzí (díla Maryny Radoměrské byla počátkem 90. let 20. století znovu vydávána v aktualizované jazykové a stylizační podobě) práce také užitečně parafrázuje základní rysy konstituování těchto umělých fikčních světů, tedy především typy postav, jež tyto světy zabydlují, a konflikty, jež tyto postavy generují či musejí řešit. Tato popisnost je nicméně vyvažována zobecňujícími závěry, k nimž argumentace směřuje. Postavy i dějová schémata jsou analyzovány generativně, jako konkrétní realizace v rámci předem stanoveného spektra možností. Ve výsledku tedy sledujeme výklad dosti podobný funkčnímu přístupu, který uplatnil Vladimír Propp ve své Morfologii pohádky.

Jako cenné spatřuji, že podloženou analýzou produkce Maryny Radoměrské dokázala Diana Štelová nejen obohatit dosavadní domácí interpretaci a výklad tzv. červené knihovny, ale také revidovat některé tradované závěry, vztažené k celé produkci romance či milostného příběhu pro ženy; ukazuje dostatečně přesvědčivě, že na daném konkrétním materiálu tyto teze nemusejí vždy platit a že naopak jiné postupy a stereotypizace zde prokazují poměrně univerzální míru výskytu. Závěrečné desatero pravidel „červené knihovny“ je koncipováno přesvědčivě a lze mu jistě přiznat dosti univerzální platnost.

Práce dle mého soudu zcela splňuje standardy kladené na práce bakalářské; proto ji **doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 9. 6. 2014

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.